

**«МҰХАМЕТЖАН ТЫНЫШБАЕВ атындағы
АЛТ УНИВЕРСИТЕТІ» АҚ**

**Логистика және бизнес институты
Көлік қызметтері және бизнес кафедрасы**

БЕКІТЕМІН

ҒК Төрайымы

Жармагамбетова М.С.

11 2025 ж.

11 2025 ж.

Хаттама № 03

6B04142 – «Экономика және менеджмент» білім беру бағдарламасы бойынша

АТТЕСТАТТАУ (КЕШЕНДІ) ЕМТИХАНЫНЫҢ

БАҒДАРЛАМАСЫ

Алматы 2025 ж.

Программа Аттестационного (комплексного) экзамена по базовой и профилирующим дисциплинам образовательной программы «6В04142 – Экономика и менеджмент» составлена в соответствии с ГОСВиПО, утвержденных Приказом Министра науки и высшего образования РК № 2 от 20 июля 2022г., с изменениями Приказом Министра науки и высшего образования РК № 21 от 19 января 2023г., Типовых правил деятельности организаций образования соответствующих типов и видов, утвержденных Приказом Министра образования и науки РК № 595 от 30 октября 2018 года, с изменениями Приказом Министра науки и высшего образования РК № 379 от 02.08.2023г., образовательной программы «6В04142 – Экономика и менеджмент».

Программа рассмотрена и обсуждена на заседании кафедры транспортных услуг и бизнеса

Протокол № 3 от «14» ноября 2025 г.

Заведующий кафедрой ТУиБ

 Р.Д. Мусалиева

Программа рассмотрена и одобрена на заседании учебно-методического бюро УМБ института логистики и бизнеса

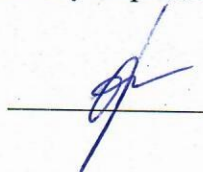
Протокол № 2 от «17» ноября 2025 г.

Председатель УМБ института ЛиБ

 К.Ж. Даубаев

Программа рассмотрена и рекомендована на утверждение УС на заседании УМС
Протокол № 3 от «27» ноября 2025 г.

Председатель УМС

 Абдрешов Ш.А.

Мазмұны

1.	Аттестаттау (кешенді) емтиханының мақсаты.....	4
2.	Аттестаттау (кешенді) емтиханын өткізу регламенті.....	4
3.	Білім алушылардың білімдерін бағалау критерийлері мен көрсеткіштері.....	5
4.	Аттестаттау (кешенді) емтиханның мазмұны	7
5.	Ұсынылынған әдебиеттер.....	9

1. Білім беру бағдарламасы бойынша аттестаттау (кешенді) емтиханының мақсаты

«6B04142 – «Экономика және менеджмент» білім беру бағдарламасының базалық және бейіндік пәндері бойынша аттестаттау (кешенді) емтиханының мақсаты - ҚР Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 20 шілдедегі № 2 бұйрығымен, ҚР Ғылым және жоғары білім министрінің өзгеріс енгізілген 2023 жылғы 19 қаңтардағы № 21 бұйрығымен, тиісті үлгідегі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларымен бекітілген түлектердің даярлық деңгейінің бакалавриат МЖӘБЖСБ талаптарына сәйкестік дәрежесін айқындау болып табылады. ҚР Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 30 қазандағы № 595 бұйрығына ҚР Ғылым және жоғары білім министрінің 02.08.2023 ж. № 379 бұйрығымен өзгерістер енгізіле отырып, «6B04142 – «Экономика және менеджмент» білім беру бағдарламасы мен пәндердің жұмыс оқу бағдарламалары (ПЖОБ) үшін типтік үлгідегі және түрдегі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларын айқындаған.

2. Білім беру бағдарламасы бойынша аттестаттау (кешенді) емтиханын өткізу регламенті

Қорытынды аттестаттау ретінде аттестаттау (кешенді) емтиханы академиялық күнтізбеге сәйкес және ағымдағы оқу жылына арналған оқу процесінің кестесіне сәйкес өткізіледі.

Емтиханға толық оқу курсы аяқтаған және оқу жоспарында көзделген барлық алдыңғы аттестаттау сынақтарынан сәтті өткен адамдар жіберіледі. 6B04142 – «Экономика және менеджмент» білім беру бағдарламасы бойынша білім алушыларды қорытынды аттестаттаудан өткізу үшін аттестаттау комиссиясы (бұдан әрі – АК) құрылады.

АК төрағасы мен комиссияның дербес құрамын АЛТ Басқарма төрағасы-Ректор бекітеді.

Аттестаттау комиссиясының құзыретіне:

- білім беру бағдарламаларының талаптарына белгіленген бітіруші кадрлардың теориялық және практикалық даярлығының сәйкестік деңгейін тексеру
- бітірушіге тиісті білім беру бағдарламасы бойынша бакалавр дәрежесін беру
- кадрларды даярлау сапасын одан әрі жақсартуға бағытталған ұсыныстар әзірлеу.

Базалық және бейіндеу пәндері бойынша аттестаттау (кешенді) емтиханының бағдарламасы емтихан өткізудің болжамды күніне дейін бір айдан кешіктірілмей білім алушылардың назарына жеткізіледі және Университеттің сайтында жарияланады.

АК білім алушылардың жауаптарын талқылауды және түпкілікті бағалауды қорытынды бағаны – балдық-рейтингтік мәнде (1 – кесте-білім алушылардың білімін бағалау критерийлері мен көрсеткіштері) айқындай отырып, жабық отырыста жүргізеді.

Аттестаттау (кешенді) емтиханының нәтижелері емтихан тапсырған күні білім алушыларға жеткізіледі.

Оң бағаны арттыру мақсатында аттестаттау (кешенді) емтиханын қайта тапсыруға жол берілмейді.

"Қанағаттанарлықсыз" деген баға алған аттестациялық (кешенді) емтиханды қайта тапсыруға қорытынды аттестаттаудың осы кезеңінде рұқсат етілмейді.

Қорытынды аттестаттау бойынша "қанағаттанарлықсыз" деген баға алған білім алушы Басқарма төрағасы-Ректордың бұйрығымен Университеттен "білім беру бағдарламасының талаптарын орындамаған: аттестациялық (кешенді) емтихан тапсырмаған" ретінде шығарылады.

Қорытынды аттестаттаудан өткен және білім беру бағдарламасын меңгергенін растаған білім алушыға аттестаттау комиссиясының шешімімен "бакалавр" дәрежесі беріледі және қосымшасы бар диплом беріледі.

3. Білім алушылардың білімдерін бағалау критерийлері мен көрсеткіштері

1 -кесте

№	Әріптік жүйедегі баға	Баллардың цифрлық эквиваленті	%-тік құрауы	Дәстүрлік жүйе бойынша баға	Бағалаудың критерийлерінің көрсеткіштері
1	2	3	4	5	6
1	A	4,0	95-100	өте жақсы	1.Материалды осы заманауи теорияны ескере отырып толық, дұрыс баяндайды; 2.Қосымша білімдерін көрсетеді; 3.Теориялық білімдерін тәжірибемен байланыстырады; 4.Терминологияны еркін меңгерген; 5.Себеп-салдарлық байланыстарды орната алады; 6.Болжау жасай алады; 7.Қосымша сұрақтарға сенімді жауап береді.
2	A-	3,67	90-94		1.Материалды осы заманауи теорияны ескере отырып дұрыс баяндайды; 2.Толық жауап береді, өздігімен тұжырымдар мен қорытынды жасайды; 3.Терминологияны жақсы меңгерген; 4.Себептік-салдарлық байланыстарды орната алады. 5.Қосымша сұрақтарға толық жауап береді.
3	B+	3,33	85-89	жақсы	1.Материалды жақсы баяндайды; 2.Толық жауап береді, өздігімен тұжырымдар мен қорытындылар жасайды; 3.Терминологияны меңгерген; 4.Қисыннан қиыстыруға ие; 5.Қосымша сұрақтарға жауап береді.
4	B	3,0	80-84		1.Негізгі материалды біледі; 2.Мысалдарды негізді келтіреді; 3.Қорытындылар мен тұжырымдар жасайды; 4.Терминологияда, баяндауды қисыннан қиыстыруда дәлсіздіктер жібереді. 5.Қосымша сұрақтарға жауап береді.
5	B-	2,67	75-79		1.Негізгі материалды біледі, бірақ қисыннан қиыссыз жаңсақ жауап береді; 2.Терминдерді қолданған кезде дәлсіздіктер жібереді; 3.Қосымша сұрақтарға жауап берген кезде қателіктер жібереді.

6	C+	2,33	70-74	қанағаттанарлық	1.Тек қана теориялық білімдердің негіздерін игерген; 2.Тұжырымдар мен қорытынды жасай алмайды; 3.Терминологияны қолданбайды; 4.Қосымша және нақты сұрақтарға жауап бермейді.
7	C	2,0	65-69		1.Негізгі материалдың білімдерін толық игермеген; 2.Қисыннан қиыстыруға жоқ; 3.Жауабы үзінді түрде; 4.Қосымша сұрақтарға толық жауап бермейді.
8	C-	1,67	60-64		1.Негізгі материалдың білімдерін толық игермеген; 2.Дәлсіздіктер жібереді, тұжырымдар мен қорытынды жасай алмайды; 3.Қисыннан қиыстыруға жоқ; 4.Қосымша сұрақтарға жауап берген кезде қателіктер жібереді.
9	D+	1,33	55-59		1.Материалдың көп бөлігін білмейді; 2.Материал бойынша нашар бағдарланады; Сұраққа жауапты қисыннан қиыстыруға жоқ; 3.Қосымша сұрақтарға жауап қайтаруға қиналады.
10	D	1,0	50-54		1.Көптеген дәлсіздіктерді жібере отырып теория негіздерін білуі мен түсінуі, түсінуді төмендететін кейбір жағдайлар, бірақ оқытушының жетекші сұрақтарының көмегімен дұрыс пікірге келу қабілеттілігі.
11	FX	0,5	25-49	қанағаттанарлықсыз	1.Үзінді білім, мәнін түсінбей оларды баяндау. 2.Комиссия мүшелерінің қосымша сұрақтары ойды, теорияның немқұрайлы жатталған жайларын қиындатады.
12	F	0	0-24		1.Үзінді білім, мәнін түсінбей оларды баяндау. 2.Комиссия мүшелерінің қосымша сұрақтары ойды, теорияның немқұрайлы жатталған жайларын қиындатады.

4. «БВ04142 – Экономика және менеджмент» білім беру бағдарламасы бойынша аттестаттау (кешенді) емтиханының мазмұны

Емтихандық сұрақтардың тақырыбы, базалық және бейіндік пәндер бойынша оқу бағдарламаларынан тандап алынған пәндердің оқу бағдарламасы негізінде құрастырылған:

4.1 Бейіндік пән – «Сала экономикасы»

4.2 Бейіндік пән – «Менеджмент бойынша практикум»

4.1 Негізгі пән – «Еңбекті қорғау»

4.4 Тапсырма

4.1 «САЛА ЭКОНОМИКАСЫ» ПӘНІ БОЙЫНША

Саланың экономикалық мәні және құрылымы.

Сала экономикасының пәні, объектісі және міндеттері. Саланың ұлттық экономикадағы рөлі. Саланың өндірістік құрылымы, кәсіпорындар типтері. Салааралық байланыстар.

Саланы жіктеу және салалардың ерекшеліктері.

Өнеркәсіп, ауыл шаруашылығы, көлік, байланыс, құрылыс, сауда салалары. Өндірістік және өндірістік емес салалар. Сала типологиясы және классификация принциптері.

Саладағы өндіріс процесі және технологиялық ерекшеліктер.

Өндірістік цикл. Негізгі және көмекші өндіріс. Өндірістік ресурстарды пайдалану. Технологиялық жаңғырту және инновациялар.

Саладағы еңбек ресурстары және еңбек өнімділігі

Еңбек ресурстарын жоспарлау. Еңбек өнімділігін өлшеу көрсеткіштері. Еңбекақының салалық ерекшеліктері. Еңбек мотивациясы және нормалау.

Негізгі қорлар және айналым қаражаттары.

Негізгі қорлардың құрамы, құрылымы. Амортизация әдістері. Айналым капиталы және оның айналымдылығы. Қор қайтарымы, қор сыйымдылығы көрсеткіштері.

Саладағы шығындар, өзіндік құн және баға.

Өндірістік шығындардың жіктелуі. Өнімнің өзіндік құнын есептеу. Саладағы баға қалыптастыру принциптері. Тарифтер мен нормативтер жүйесі.

Саланың қаржы-экономикалық көрсеткіштері.

Рентабельділік. Пайда және оның қалыптасуы. Сала кәсіпорнының қаржылық жағдайын талдау (өтімділік, тұрақтылық). Нарық сыйымдылығы, сұраныс, бәсекелестік.

4.2 «МЕНЕДЖМЕНТ БОЙЫНША ПРАКТИКУМ» ПӘНІ БОЙЫНША

Менеджменттің мәні, мазмұны және эволюциясы.

Менеджмент ұғымы, мақсаттары, міндеттері. Басқару ғылымының даму кезеңдері: классикалық, ғылыми, әкімшілік, мінез-құлықтық, заманауи мектептер. Менеджер рөлдері (Минцберг): ақпараттық, тұлғалық, шешім қабылдау рөлдері.

Менеджменттің негізгі функциялары.

Жоспарлау – мақсат қою, стратегия таңдау, жоспар түрлері. Ұйымдастыру – құрылымдар, өкілеттілік, жауапкершілік, орталықтандыру/децентрализация. Мотивация

– Маслоу, Герцберг, МакГрегор теориялары. **Басшылық (лидерство)** – стильдер: автократиялық, демократиялық, либералды. **Бақылау** – стандарттар, бағалау, түзету.

Стратегиялық менеджмент.

Стратегиялық талдау. SWOT, PEST, GAP-анализ. Ішкі және сыртқы ортаны талдау (5 сил Майкла Портера). Стратегияны әзірлеу Корпоративтік, бизнес және функционалдық стратегиялар. Бәсекелік стратегиялар: шығындарды үнемдеу, дифференциация, фокус. Стратегияны жүзеге асыру және бақылау KPI, BSC (сбалансированная система показателей). Стратегиялық бақылау механизмдері.

Ұйымдық құрылымдар және ұйымдастыру процесі.

Ұйымдық құрылым түрлері. Сызықтық. Функционалдық. Дивизиондық. Матрицалық. Жобалық. Желілік ұйымдар. Ресурстарды басқару. Қаржы, кадр, уақыт, ақпарат, материалдық ресурстарды бөлу. Ресурстардың тиімділігін бағалау көрсеткіштері.

Адам ресурстарын басқару (HRM).

Кадрлық жоспарлау. Қажетті персоналды болжау. Лауазымдық нұсқаулықтар, құзыреттер картасы. Іріктеу және қабылдау. Интервью түрлері, тестілеу, бағалау орталығы. Мотивация және ынталандыру. Материалдық және материалдық емес ынталандыру. Жалақы жүйелері. Қазіргі HR технологиялары. HR-аналитика OKR Performance review.

4.3 «ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ» ПӘНІ БОЙЫНША

Еңбекті қорғау терминологиясы, концепциясы, міндеттері мен принциптері

Еңбекті қорғаудың анықтамасы, түсінігі, міндеттері және функциясы. Еңбек қорғаудың басқару жүйесі. Еңбекті қорғаудың ұйымдастырушылық, ұжымдық, әлеуметтік және құқықтық тұрғыда еңбектің қорғалуы, еңбек қауіпсіздігі. Өндірістік жарақаттану себептерін зерттеу әдістері.

Еңбекті қорғаудың мақсаты мен міндеттері еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз ету жолдарын оқыту.

Қауіпті және зиянды факторлар . Еңбекті қауіпсіздігі және оны қамтамасыз ету жолдары.

Қауіпті және зиянды өндірістік факторлардың және қорғану амалдарының классификациясы. Өндірістік бөлмелердегі және жұмыс орындарындағы микроклимат. Өндірістік жарық. Өндірістік шуыл және онымен күресу шаралары. Дірілден қорғауды есептеу әдістерін игеру.

Өрт қауіпсіздігі, қысыммен жұмыс істейтін ыдыстарды және өндірістік жабдықтарды пайдалану кезіндегі еңбек қауіпсіздігі

Көлік нысандарындағы өрт қауіпсіздігі. ҚР объектілерінің өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету. Қысым астында жұмыс істейтін қондырғылар мен ыдыстарды пайдалану кезіндегі еңбек сақтау қауіпсіздігі. Өндірістік жабдықтардың қауіпсіздігін қамтамасыздандыру.

Электр тогының зақымдаушы факторларынан қорғау. Өндірістік объектілер мен жұмыс орындарына қойылатын санитарлық-техникалық және эргономикалық талаптар

Электр тоғымен зақымдану факторларынан қорғану. Өндіріс объектілеріне қойылатын санитарлық – техникалық талаптар. Еңбекті қорғаудың эргономикалық негіздері

5. Ұсынылатын әдебиеттер

5.1 Негізгі әдебиет

1. Куратко, Д.Ф. Кәсіпкерлік: теория, процесс, практика [Мәтін]: оқулық / Д.Ф. Куратко; Ред.алқаның төрағасы М.М.Тәжин.- 10-басылым.- Алматы: Ұлттық аударма бюросы, 2018.- 480 б.
2. Кәсіпкерлік [Мәтін]: оқулық / А.С. Сейдахметов, Қ.Ж. Елшібекова, Ізмаханова; ҚР Білім және ғылым мин-гі бекіткен.- Алматы: Экономика, 2011.- 344б.
3. Кәсіпкерлік: оқу құралы / Р.Қ. Елшібаев.- Алматы: Экономика, 2014.- 440 б.
4. Кәсіпкерлік қызмет жүйесіндегі бизнес жоспарлау [Мәтін]: оқу құралы / А.Ж. Сугурова, Көшкінбай Н.С.- Алматы: АЛТИ, 2021.- 144 б.
5. Қазақстан экономикасын басқару негіздері [Мәтін]: оқу құралы / Н. Балқияұлы.- Алматы: ҚазҚҚА, 2010.- 158 б., ISBN 978-601-207-547-2. <http://lib.alt.edu.kz/default.asp?sign=6&dbid=ECAT&repnum=1&idbk=1113>
6. Экономикалық теория егіздері [Мәтін]: оқу құралы / Н. Балқияұлы.- Алматы: ҚазҚҚА, 2010.-272 б. ISBN 978-601-207-514-4 <http://lib.alt.edu.kz/res/Ekonomikalyk%20teoria%20negizderi.pdf>
7. Кәсіпкерлік қызмет жүйесіндегі бизнес жоспарлау [Мәтін]: оқу құралы / А.Ж. Сугурова, Көшкінбай Н.С.- Алматы: АЛТИ, 2021.- 144 б; қазақша; <http://lib.alt.edu.kz/res/%D0%AD%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%A1%D1%83%D0%B3%D1%83%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%90.%D0%96.%20%D0%9F%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BF%D1%80..djvu>
8. Кәсіпкерлік құқық : оқу құралы / З. Т.Абдукаримова, Е. Т. Сатылғанов, А. Б. Бекенова, Г.- 1Р. Тұрғынбек. — Тараз : Таразский региональный университет имени М.Х. Дулати, 2021. — 110 с.

5.2 Қосымша әдебиет

1. Ибришев, Н.Н. Анализ и оценка транспортных проектов: учебно-методическое пособие / Н.Н. Ибришев.- 2010: КазАТК, 2010.- 195с. ISBN 978-601-207-578-8.
2. Экономика отрасли : учебно-методическое пособие / Е. В.Шелихова, Е. Д. Гладкая, Ю. В. Светличная [и др.]. —Макеевка : Донбасская национальная академия строительства и архитектуры, ЭБС АСВ, 2023. — 88 с. — Текст :электронный //Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL:<https://www.iprbookshop.ru/135141.html>
3. Вахрушев, В. Д. Экономика отрасли (транспорт) : учебное пособие / В. Д. Вахрушев. — Москва : Московская государственная академия водного транспорта, 2009. — 418 с. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/46349.html>
4. Баймуратов, У. Национальная экономическая система Казахстана: первое десятилетие реформирования и развития [Текст]: монография / У. Баймуратов.- 2-е изд., мяч.- Алматы:Қазақ университеті, 2018.- 394 с. ISBN 978-601-04-3765-4
- 5.Моисеева Н.К. Экономические основы логистики. — Учебное пособие — М: ИНФРА-М, 2012 – 528 с.
6. Электронная библиотека КАБИС <http://kabis.alt.kz/>
7. Республиканская межвузовская электронная библиотека <http://rmebrk.kz/>
8. Электронная библиотека АИС «Платонус» <http://platonus.alt.kz/library>